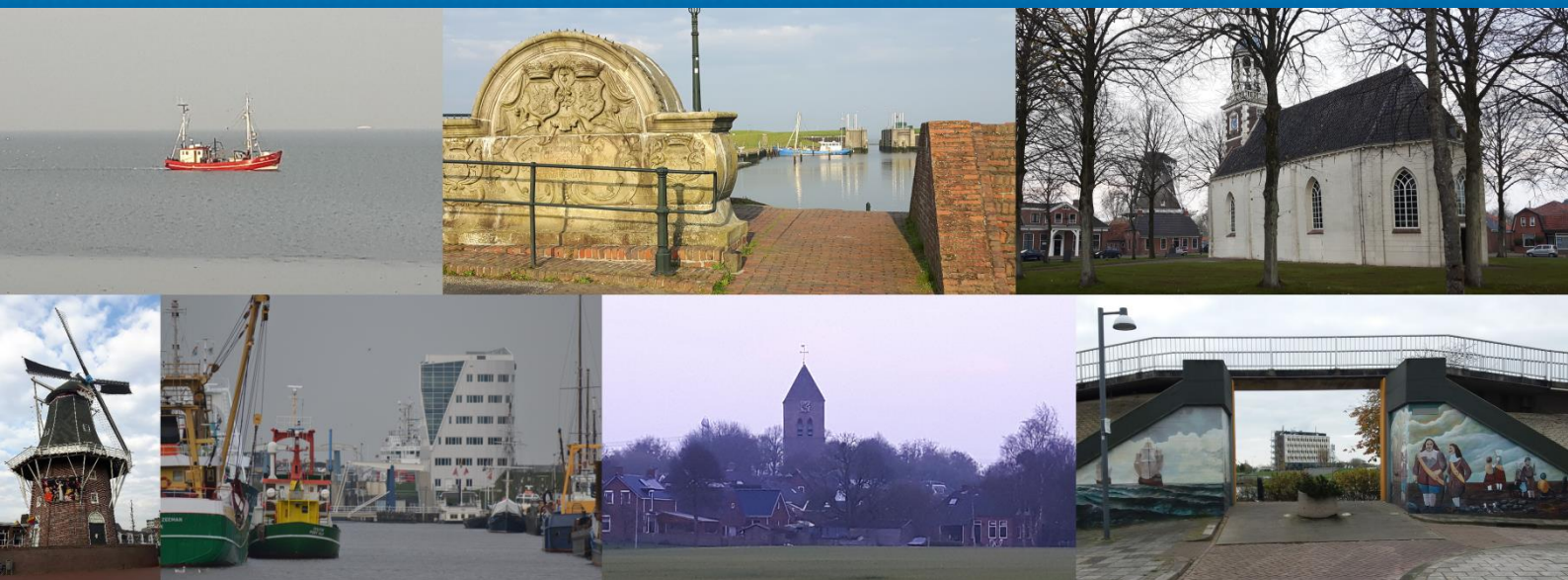

'Een programma van hoop'

Verkiezingsprogramma ChristenUnie
Delfzijl 2018 - 2022

ChristenUnie

+ Geef geloof een stem

Inleiding

ChristenUnie, partij in de samenleving

Verkiezingen gaan over mensen. Over u en over mij. Over onze ouders, onze kinderen, onze burens, de leerkracht op de school, onze werkgever en onze werknemers. Ze gaan over ons en onze manier van samenleven.

De ChristenUnie gelooft dat het in onze samenleving om veel meer gaat dan om geld en bezit. Het gaat vooral om zinvol leven, vrijheid en veiligheid. Wij willen een gemeente waar een bescheiden overheid ruimte biedt aan inwoners die maatschappelijk initiatief tonen. We willen een gemeente waarin we omzien naar elkaar. Een gemeente die leefbaar is, ook voor onze kinderen.

Een samenleving met toekomst

Daarom gaan wij met dit programma van hoop deze verkiezingen in. Een programma met plannen voor de gemeente Delfzijl dat laat zien dat de ChristenUnie wil bouwen aan een samenleving waarin iedereen meetelt. Wij investeren in zorg voor elkaar, in de cruciale rol van gezinnen, in een dienstbare en rechtvaardige overheid, in moreel leiderschap, in een duurzame economie en in een zorgvuldige omgang met Gods schepping: Een omgeving waar men zich thuisvoelt en dat er netjes en verzorgd uitziet.

Geef geloof een stem

Bij het zoeken naar antwoorden op de uitdagingen van deze tijd laten wij ons als christelijke partij inspireren door de Bijbel. In de Bijbel gaat het naast God over mensen, over samenleven en ook over de overheid. De Bijbel heeft een bevrijdende boodschap die hoop geeft voor de toekomst. Wij geloven daarom dat christelijke uitgangspunten in de politiek relevant zijn voor de gemeente Delfzijl.

Wij beseffen heel goed dat de overheid niet alle vraagstukken gaat oplossen. Maar de overheid is er wel om het zwakke te beschermen en het sterke te reguleren, om zo vrede te stichten. De Bijbel roept ons op om *recht te doen, trouw te zijn, en nederig de weg te gaan die God van ons vraagt* (Micha 6:8).

Geef geloof een stem

De ChristenUnie is een landelijke netwerkpartij. Dat biedt stabiliteit. Onze lokale standpunten zijn niet ad hoc opgeschreven maar gebaseerd op onze christelijke uitgangspunten. We zijn actief op alle niveaus van het openbaar bestuur. Dat geeft uitstekende mogelijkheden om af te stemmen en om lokale zaken provinciaal of landelijk aan de orde te stellen.

Van christenen voor alle mensen

De ChristenUnie is een partij *van christenen voor alle mensen*. Wij willen iets uitstralen en doorgeven van de liefde die God heeft voor deze wereld, voor Nederland, voor de gemeente Delfzijl. Doe met ons mee. Geef geloof een stem!

ChristenUnie

 Geef geloof een stem

Inhoudsopgave

Inleiding

Inhoudsopgave	Pag. 1
Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid	Pag. 2
1.1 Vertrouwen	Pag. 2
1.2 De gemeente, dat zijn we samen	Pag. 2
1.3 Financiën	Pag. 3
1.4 Privacy	Pag. 4
Hoofdstuk 2: Veiligheid	Pag. 5
2.1 Een veilige samenleving	Pag. 5
Hoofdstuk 3: Zorg	Pag. 7
3.1 Volksgezondheid	Pag. 7
3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners	Pag. 7
3.3 Zorg voor vluchtelingen	Pag. 10
Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs	Pag. 11
4.1 Zorg voor kinderen en jongeren	Pag. 11
4.2 Onderwijs	Pag. 11
Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen	Pag. 14
Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport	Pag. 16
Hoofdstuk 7: Economie	Pag. 18
Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu	Pag. 20
8.1 Energieke gemeente	Pag. 20
8.2 Afvalinzameling	Pag. 21
8.3 Toekomstbestendig waterbeheer	Pag. 22
Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte	Pag. 23
9.1 Wonen	Pag. 23
9.2 Ruimte	Pag. 24
Hoofdstuk 10: Mobiliteit	Pag. 25

Hoofdstuk 1: Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

Bij de ChristenUnie staat de samenleving centraal. Een samenleving die niet uitsluitend het werk is van de overheid maar van mensen en maatschappelijke verbanden samen. De gemeente heeft dus een bescheiden rol en heeft vooral als taak de kracht in de samenleving te versterken en staat daarom naast mensen. Om te wijzen op de eigen verantwoordelijkheid maar ook om mee te denken, te stimuleren en te ondersteunen waar dat nodig is. Dit vraagt om maatwerk: de een heeft die ondersteuning meer nodig dan de ander. En voor kwetsbare mensen, die het echt niet zelf of samen met anderen kunnen, biedt de overheid een vangnet.

1.1 Vertrouwen

Het vertrouwen in de politiek en in de overheid staat onder druk. De ChristenUnie ziet dat en neemt dat serieus. **Wij zijn ervan overtuigd dat goed bestuur en sterk moreel en integer leiderschap de basis vormen voor een bloeiende samenleving. Net zo belangrijk is een samenleving die zich realiseert dat een overheid niet alles kan oplossen en zelf ook verantwoordelijkheid neemt.**

De ChristenUnie wil bijdragen aan het vergroten van het vertrouwen door als lokale overheid:

- + Open, herkenbaar en betrokken aanwezig te zijn in de gemeente Delfzijl;
- + In te zetten op goede relaties tussen openbaar bestuur en inwoners;
- + Eerlijk te zijn en geen beloftes te doen die niet zijn na te komen;
- + De bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente hoge prioriteit te geven;
- + Het onderwerp integriteit continu aandacht te geven.

1.2 De gemeente, dat zijn we samen

De gemeente staat open voor initiatieven van inwoners, instellingen, bedrijven en kerken. Vooral als die het algemeen belang op het oog hebben. Hierbij past een overheid die meedenkt, participeert, drempels verlaagt en faciliteert. De ChristenUnie stimuleert dat inwoners zichzelf organiseren in bijv. coöperaties en daarmee verantwoordelijkheden op zich kunnen nemen op het gebied van duurzaamheid, zorg, lokale economie of wijkbeheer. Meer verantwoordelijkheid van inwoners vraagt om minder regels van de gemeente, om minder administratieve lasten en bureaucratie. Kortom, om een college en een raad die durven los te laten.

Dorpen en wijken

De ChristenUnie waardeert dorpen en wijken en hecht aan het eigene en de vitaliteit van de lokale gemeenschap. De gemeente moet alle mogelijkheden benutten om bewoners van dorpen en wijken te betrekken bij zaken die hen raken. Waar die er nog niet zijn, willen graag in dorpen en wijken een dorps huis of wijkcentrum. Ook willen we de ambtenaren van Gebiedsregie behouden. Die medewerkers faciliteren initiatieven van dorpen en wijken en zijn een belangrijke schakel naar de verschillende afdelingen in het gemeentehuis.

De ChristenUnie wil dorpen en wijken meer dan nu eigen verantwoordelijkheid geven, ondersteund met eigen budgetten. De kracht van een dorp of wijk is daarbij uitgangspunt. Raadsleden en/of wethouders hebben regelmatig een vrij, toegankelijk inlooppuur in een dorps huis of wijkcentrum. En verder willen we:

- + Ruimte voor inwoners die verantwoordelijkheden op zich nemen (bijv. in coöperaties) op het gebied van duurzaamheid, energie, zorg, lokale economie of wijkbeheer;
- + Dat indieners van burgerinitiatieven niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De gemeentelijke organisatie hanteert hiervoor een eenvoudig systeem/loket;
- + Meer vertrouwen, minder regels: Elk jaar komt het college met voorstellen voor regels die geschrapt, vereenvoudigd of samengevoegd kunnen worden. Uiteraard worden inwoners ook uitgenodigd met voorstellen te komen;
- + Dat dorpen en wijken meer eigen mogelijkheden krijgen om keuzes te maken met zo mogelijk eigen budgetten, die passen bij hun situatie;
- + Geen raadgevende referenda maar wel vroegtijdig open en eerlijk burgers betrekken bij beleidskeuzes en/of grote ontwikkelingen;
- + Heldere procesafspraken bij burgerparticipatie;
- + Dat de gemeente bij schriftelijke communicatie met inwoners eenvoudig en begrijpbaar Nederlands gebruikt (taalniveau B1).

Gemeentelijke herindeling

De ChristenUnie wil graag dat de gemeente Delfzijl komt tot een herindeling met de gemeenten Appingedam en Loppersum. Wij onderschrijven de urgente maatschappelijke uitdagingen zoals beschreven in het Verbindend Document van de DAL - gemeenten (https://www.delfzijl.nl/over-de-gemeente/vergaderingen-gemeenteraad_43496/document/95951):

- + Aardbevingen de baas;
- + Meer mensen aan het werk;
- + Voorbereid op minder mensen en het binden van jongeren;
- + Toekomstbestendige zorg en ondersteuning en het;
- + Verduurzamen van de energiebehoefte;
- + Aantrekken van de werkgelegenheid.

Een grotere gemeentelijke organisatie geeft meer mogelijkheden tot specialisatie en heeft meer massa. Daardoor is het bestuurskrachtiger en beter in staat om de voorliggende opgaven aan te kunnen. Waarbij een kleine afstand tussen burger en overheid behouden blijft

1.3 Financiën

Van de gemeente verwachten wij dat zij een betrouwbare, goede rentmeester is van de beschikbare middelen. Structurele uitgaven moeten kunnen worden betaald uit vaste inkomsten. Alle burgers betalen mee, hetzij via de afdracht van de rijksoverheid, hetzij via de

gemeentelijke belastingen zoals de Onroerende Zaak Belasting (OZB). Uiteraard is er voor mensen met weinig financiële draagkracht, maatwerk mogelijk.

In de afgelopen periode is het takenpakket van de gemeenten flink uitgebreid, doordat de centrale overheid deze taken naar de gemeente afstoten heeft. Hierdoor zijn de financiële risico's toegenomen. De mogelijkheden deze op te vangen zijn gericht op efficiëntievergroting door integraal de taken op sociaal gebied, in de openbare ruimte en op het terrein van veiligheid in te vullen. Daarmee is de noodzaak versterkt om de financiële risico's over alle gemeentelijke taken beter in beeld te brengen en te beheersen. Toekomstige generaties mogen niet worden opgezadeld met de gevolgen van slecht (financieel) beleid van nu.

Politiek is kiezen

Publieke middelen zijn per definitie schaars. De gemeenteraad moet zorgvuldig de verschillende wensen, noden en belangen kunnen afwegen. Bij bezuinigingen moeten de posten die te maken hebben met de nood van individuele burgers, zorg, veiligheid, beheer en onderhoud van bestaande voorzieningen worden ontzien. Ditzelfde uitgangspunt willen we ook als er middelen 'over' zijn.

- ⊕ De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie. De dienstverlening van de gemeente (o.a. leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.
- ⊕ Bij inkoopbeleid zijn in de gemeente Delfzijl duurzame criteria een harde eis (vb: Fair Trade, Social Return Of Investment en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen).

1.4 Privacy

Bescherming van persoonsgegevens

Voor een goede vervulling van de toegenomen wettelijke taken en verplichtingen hebben de gemeente en de Gemeenschappelijke Regelingen (Samenwerkingsverbanden, zoals Werkplein Fiveringo en De Volkskredietbank), de beschikking over veel gevoelige persoonsgegevens. Het koppelen van gegevens is nodig om snel de juiste zorg te kunnen leveren. Onduidelijke privacyregels leiden ertoe dat zorgverleners de veilige kant kiezen en daarmee goede hulpverlening in de weg staan.

Voor het vertrouwen in de overheid is het tegelijk van het grootste belang dat zorgvuldig met deze gegevens wordt omgegaan. Bescherming van persoonsgegevens is een grondrecht en daarom moeten inwoners goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt. Vanaf 25 mei 2018 geldt in alle EU-lidstaten één privacywet. Deze wet legt de gemeente de verplichting op om aantoonbaar alles in orde te hebben voor wat betreft de bescherming van persoonsgegevens. De ChristenUnie wil daarom dat de volgende punten extra aandacht krijgen: het vergroten van het privacybewustzijn en een intrinsieke motivatie van medewerkers om zorgvuldig om te gaan met persoonsgegevens, het zorgen voor voldoende werkinstructies, cliënten wijzen op rechtsmiddelen en het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming.

Hoofdstuk 2: Veiligheid

Waar staat de ChristenUnie voor?

We willen dat de inwoners van de gemeente Delfzijl veilig kunnen leven. De overheid heeft de plicht om inwoners te beschermen en criminaliteit te bestrijden. We willen graag voor het stedelijk gebied en de dorpen een eigen aanpak.

2.1 Een veilige samenleving

In aanvulling op het beleidsplan van de politie, willen we ook graag een gemeentelijk plan integraal veiligheidsbeleid, dat gebaseerd is op onderzoek en ervaringen in de verschillende dorpen en wijken. Daarbij vinden we het van groot belang om inwoners en organisaties te betrekken bij de analyse van veiligheidsproblemen en bij het stellen van prioriteiten. Met het gemeentelijk integraal veiligheidsplan moet de gemeente invloed uitoefenen op het vaststellen van de jaarlijkse prioriteiten voor de politie. De gemeenteraad moet zo een stevige vinger aan de pols houden over het beleid dat in de uitvoering naar Veiligheidsregio Groningen is verplaatst. Minstens één keer per jaar moet er overleg zijn tussen gemeenteraad, burgemeester, politie en openbaar ministerie om over de resultaten van de uitvoering te spreken.

De ChristenUnie hecht aan de rol van de buurtagent, als aanspreekpunt voor inwoners in de wijk en zijn coördinerende taak naar andere agenten en de gemeente, om problemen concreet aan te pakken.

- + Er wordt ingezet op extra beschikbaarheid en zichtbaarheid van de buurtagent;
- + Inwoners worden betrokken bij het opstellen van het veiligheidsplan en de prioriteiten;
- + Er komt een actieplan aanpak criminele jeugd. Hard optreden en tegelijk perspectief bieden zijn uitgangspunten. Ouders en het onderwijs spelen een belangrijke rol.

Drugs en drank

De ChristenUnie is niet voor coffeeshops. De bestaande in Delfzijl willen we gedogen, maar er komt geen uitbreiding. We willen het gebruik van drugs en overmatig alcohol actief tegengaan en streng optreden bij overlast. Signalen uit de buurt moeten hierbij zwaar wegen.

Wij zijn niet voor het zelf telen van wiet door onze gemeente. Tegen illegale hennepkwekerijen wordt opgetreden. Growshops blijven verboden. GGD en gemeente blijven alert op eventueel gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs.

De Drank- en Horecawet geeft gemeenten de taak om toe te zien op de handhaving van leeftijdsgrenzen. We willen drankmisbruik verminderen door een actief beleid, samen met scholen, ouders, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen.

- + We gedogen de bestaande gokhal in Delfzijl en hanteren daarvoor een uitsterfconstructie. De vestiging van een nieuwe wordt voorkomen;
- + *Happy hours* in de horeca en reclamestunts voor alcoholische dranken blijven via convenanten of via de APV aan banden gelegd.

Prostitutie

Prostitutie is menonwaardig en gaat in tegen Gods bedoeling met seksualiteit. Criminaliteit, mensenhandel, uitbuiting, eenzaamheid en andere sociale problemen zijn de schrijnende werkelijkheid achter de schone schijn. Met de verschuiving van prostitutie van clubs en bordelen naar het thuiswerken/via internet diensten aanbieden, neemt de onzichtbaarheid van de prostitutiebranche toe en daarmee ook het risico op illegaliteit, uitbuiting en mensenhandel. De ChristenUnie wil daarom nieuw beleid maken over preventie, opsporing, zorg en samenwerking.

Mensenhandel en uitbuiting

Mensenhandel komt niet alleen in de prostitutie voor maar ook in de horeca, de agrarische sector en productiewerk in de vorm van economische uitbuiting. Alle mogelijkheden om mensenhandel en uitbuiting tegen te gaan, moet de gemeente benutten. Dat betekent dat de verschillende gemeentelijke diensten goed samenwerken en alert zijn op signalen van mensenhandel en daarbij samenwerken met de partners zoals politie en OM.

Radicalisering

Radicalisering kan een bedreiging vormen voor de manier waarop wij in de gemeente Delfzijl in vrijheid en veiligheid leven. Het kan levens verwoesten, drijft families tot wanhoop en laat professionals soms verslagen achter. Radicalisering ontstaat als personen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) burger. Aanpak van radicalisering bestaat daarom tegelijk uit het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed, maar ook om de waarden van de Nederlandse samenleving actief uit te dragen. Het is daarmee niet alleen een veiligheidsvraagstuk maar ook een maatschappelijk vraagstuk. Daarom willen we integraal beleid om radicalisering tegen te gaan.

Ondermijning: verwevenheid tussen boven- en onderwereld

De ChristenUnie is zich bewust van de mogelijke invloed van criminele organisaties op het bezit van onroerend goed in onze gemeente. Criminelen gebruiken vastgoed om crimineel verkregen gelden wit te wassen. De gemeente moet zonnig de wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) in te zetten. Daarbij vinden we nauwe samenwerking nodig met het RIEC (Regionale Informatie en Expertise Centrum). De gemeente stelt een integraal plan op ter bestrijding van de verwevenheid van de boven- en onderwereld in relatie tot het aanpakken van (georganiseerde) criminaliteit.

Hoofdstuk 3: Zorg

Waar staat de ChristenUnie voor

Een samenleving die is gebaseerd op naastenliefde, dat is waar wij voor gaan. Bijna iedereen maakt deel uit van een of meerdere netwerken, zoals gezinnen, klassen in scholen, vriendengroepen, de straat en de buurt, online netwerken en sociale media. Tegelijk is er sprake van individualisme en eenzaamheid en zijn er mensen die niet mee kunnen komen. We hebben een periode van grote hervormingen gehad waardoor inwoners veel meer dan vroeger zelf verantwoordelijk zijn geworden voor het regelen van ondersteuning. We blijven inzetten op een participatiesamenleving; het is belangrijk dat mensen elkaar als het kan helpen en voor elkaar zorgen. Tegelijk moet de gemeente zorgen voor passende ondersteuning en hulp aan mensen, die het niet op eigen kracht redden (vangnet).

3.1 Volksgezondheid

Gezondheid is van invloed op prestaties op school, het werk en in de maatschappij. Een gezonde leefstijl is eerst een verantwoordelijkheid van mensen zelf, maar gaat ook de maatschappij aan. Door te investeren in preventie, zorgen we ervoor dat mensen gezonder blijven. Gezond gedrag en levensverwachting van inwoners verschilt soms per dorp of wijk. We willen de algemene gezondheid van onze inwoners verbeteren met een programmatische, integrale aanpak. En jongeren moeten gezond en vrij van verslaving opgroeien.

De gedachte over gezondheid is steeds minder de af- of aanwezigheid van ziekte, maar meer het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Deze benadering spreekt ons erg aan.

- ⊕ In alle dorpen en wijken zetten we in op preventie voor jong en oud in de vorm van leefstijlverbetering (bv minder roken, meer bewegen, minder overgewicht);
- ⊕ De gemeente Delfzijl gaat door met het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG);
- ⊕ De gemeente stelt - in samenwerking met bijvoorbeeld de GGD - voor het bepalen van prioriteiten, een gemeentelijke gezondheidsprofiel op, het liefst maatwerk per dorp en wijk. De psychische belasting als gevolg van de aardbevingen krijgt hierin een plaats.

3.2 Zorg voor kwetsbare inwoners

De ChristenUnie wil graag zorg dichtbij inwoners organiseren. Vanuit dit vertrekpunt willen we de ondersteuning vormgeven door in te zetten op (bestaande) formele en informele netwerken in dorpen en wijken van professionals en vrijwilligers. Iedereen die hulp nodig heeft, moet dat krijgen. De gemeente zorgt voor het ondersteunen en het stimuleren van de opzet, de goede werking en de verbinding tussen de netwerken. Samen met het Sociaal Plein Delfzijl vormt het horizontale netwerk (maatschappelijke ondersteuning, werk & inkomen, schuldenproblematiek, jeugdproblematiek) en het verticale netwerk (samenwerking nulde, eerste en tweede lijn) het vangnet in de gemeente Delfzijl. Wij onderschrijven het beleid van de gemeente, zoals vastgesteld door de gemeenteraad op 2 november 2017.

De ChristenUnie wil dat er gedacht wordt vanuit de zorgvraag van inwoners. In WMO-gesprekken geeft de zorgvrager zelf aan wat nodig is, welke richting van hulpverlening wordt ingezet, wie kan helpen en ondersteunen bij het hervinden van de eigen kracht. Medewerkers die namens de gemeente gesprekken voeren met hulpvragers krijgen mandaat om toezeggingen te doen over schuldhulpverlening, indicaties voor respijtzorg, WMO-voorzieningen en jeugdhulp. Alleen dan wordt integraal indiceren mogelijk. Kernwoord hier is maatwerk en dat kan en zal verschillen per persoon.

De ChristenUnie wil investeren in beschermd wonen en in de zorg voor mensen met GGZ-problematiek die thuis wonen. We denken aan: 24/7 ambulante psychische zorg in de wijk, inloophuizen en time-out voorzieningen voor kortdurende opname.

Personen met verward gedrag

We willen voorkomen dat het aantal personen met verward gedrag op straat gaat toenemen. Er zijn veel minder GGZ-bedden, problemen worden niet tijdig herkend en soms blijft hulp uit. Daarom wil de ChristenUnie dat de gemeente inzet op vernieuwende vormen van zorg. Kwetsbare mensen horen in ieder geval niet thuis in een politiecel, ze verdienen de aandacht van omgeving en hulp. Tegelijk zal de samenleving meer oor en oog moeten krijgen voor burens die 'anders' zijn. Gemeente en Woningbouwcorporatie bevorderen goede inpassing in dorpen en buurten.

- ⊕ Samen met de Geestelijke Gezondheids Zorg (GGZ) en woningbouwcorporaties worden afspraken gemaakt hoe mensen met verward gedrag in hun eigen situatie kunnen worden ondersteund en hoe netwerken betrokken worden;
- ⊕ We geven prioriteit aan de goede werking aan de onlangs gestarte Crisisbeoordelings Locatie. Daarin hebben gemeenten, politie, GGZ afspraken gemaakt over hoe om te gaan met mensen met verward gedrag. Voorkomen moet worden dat deze mensen in een politiecel terecht komen.

Mantelzorgers

Om overbelasting van mantelzorgers te voorkomen, zet de ChristenUnie in op respijtzorg, waardering van de mantelzorgers en het proactief benaderen van mensen die mantelzorgers zijn geworden. We onderschrijven het gemeentelijk beleid in de Mantelzorgnota 2017. Verder wijst de gemeente mensen die mantelzorgers zijn of worden actief op ondersteuning. De gemeente ontwikkelt een visie op de samenhang tussen informele en formele zorg.

Vrijwilligers

Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde voor onze samenleving. Daarom faciliteert de gemeente vrijwilligerswerk, maakt het niet moeilijker door extra regels of beperkingen. Vrijwilligers kunnen een gratis Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) verkrijgen.

Iedereen telt mee en doet mee

In de afgelopen periode is het VN-verdrag op het gebied van de rechten van personen met

een handicap geratificeerd, mede dankzij inspanningen van de ChristenUnie. Een inclusieve samenleving (waarin iedereen mee doet) is daardoor dichterbij gekomen. Maar we willen verder. Mensen met een beperking moeten mee kunnen doen. Om die reden stelt de gemeente Delfzijl een agenda op om zo werkelijke stappen te maken naar die inclusieve samenleving. De gemeente zorgt er voor dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners.

De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op een dergelijke manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in de gemeente Delfzijl en zich er zelfstandig kunnen redden. De gemeente zoekt actief o.a. naar mogelijkheden om kinderen met een beperking te laten sporten.

Langer zelfstandig

Het beleid van de overheid is dat mensen met een zorgvraag langer thuis blijven wonen. Woningen moeten geschikt zijn voor ouderen en mensen met een beperking. De gemeente Delfzijl draagt daarin een grote verantwoordelijkheid, samen met woningcoöperaties. Niet alleen woningen maar ook de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig zijn en uitnodigen tot ontmoeting en activiteiten.

- + Woningeigenaren krijgen voorlichting over het levensloopbestendig maken van hun woning;
- + De gemeente vestigt actief de aandacht op de Blijverslening zodat particulieren hun woning makkelijker kunnen aanpassen;
- + Er zijn voldoende aangepaste zorgwoningen, ook voor de groep jongvolwassenen.

Ouderen

Ouderen betekenen veel voor onze samenleving. Ze hebben bijgedragen aan het functioneren zoals die nu is. Daarom verdienen ouderen aandacht en steun. Veel ouderen functioneren prima en weten lang hun weg zelfstandig, met zelf georganiseerde hulp of netwerken te vinden. Maar vaak ontstaat door lichamelijke of geestelijke klachten een verminderde mobiliteit. Eenzaamheid wordt zo een steeds groter risico. De ChristenUnie heeft hier oog voor en zet zich in om eenzaamheid te bestrijden.

- + In overleg met dorpen, wijken, diaconieën of verenigingen wordt gekeken hoe voorzieningen met een sociale functie open kunnen blijven;
- + Sport en bewegen voor ouderen wordt een speerpunt in het sportbeleid;
- + De ChristenUnie wil dat Stichting Welzijn & Dienstverlening, ouderen ouder dan 70 jaar en jongere, kwetsbare inwoners, standaard een bezoek blijft brengen om (verborgen) problemen, zoals eenzaamheidsproblematiek op te sporen;
- + Gemeente Delfzijl wordt steeds meer een dementievriendelijke gemeente. Er komen voldoende middelen om het Plan van Aanpak Dementievriendelijke gemeente uit te voeren;

- ⊕ De gemeente organiseert dat er openbare toiletvoorzieningen komen in het centrum van Delfzijl;
- ⊕ De website van de gemeente is 'ouderenproof'. Per wijk is er een actuele sociale kaart, die ook in gedrukte vorm beschikbaar is;
- ⊕ Samen met bijvoorbeeld de bibliotheek wordt een cursus aangeboden om ouderen zo nodig meer digitaal-vaardig te maken.

Verslaving

Mensen zijn geschapen door God. Zij zijn te waardevol om in drugs, drank, gokken of prostitutie zichzelf, hun vrijheid en waardigheid kwijt te raken.

De risico's van het gebruik van pillen als XTC en MDMA zijn groot. Voorlichting op scholen en bij feesten moet vooral gericht zijn op preventie en pas dan op het veilig gebruik en controle ervan.

Onder jongeren speelt sexting en grooming een steeds grotere rol. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat ouders en scholen samen optrekken als het gaat om voorlichting en hulpverlening.

Opvangvoorzieningen

De gemeente heeft de verplichting mensen, die door wat voor oorzaak dan ook geen dak boven het hoofd hebben, opvang te bieden. Opvang heeft als doel te voorzien in basisbehoeften, mensen tot rust te laten komen en vervolgens te begeleiden naar noodzakelijke hulp en uiteindelijk weer naar zelfstandigheid. De gemeente zorgt er voor dat niemand op straat hoeft te leven. Verder zorgt de gemeente, als het nodig is, voor minimale opvang van uitgedeelde asielzoekers in een Bed, bad en brood opvang.

3.3 Zorg voor vluchtelingen

De gemeente Delfzijl faciliteert zo goed mogelijk de goede opvang van vluchtelingen in het asielzoekerscentrum, maar ook de huisvesting van statushouders in dorpen en wijken. We zijn ons er van bewust dat het draagvlak hiervoor soms kwetsbaar is. Daarom willen we dat nieuwkomers zo snel mogelijk opgenomen worden in onze samenleving. Dat begint met de taal leren. Dat gaat sneller en beter als nieuwkomers actief deelnemen aan de maatschappij.

Daarom moeten nieuwkomers zo snel mogelijk deel kunnen nemen aan (vrijwilligers)werk en participeren in verenigingen. Belangrijk is dat zij leren dat de Nederlandse normen en waarden leidend zijn. De gemeente steunt de voorschakelprogramma's van COA en onderwijs op de opvanglocatie. Ook steunt de gemeente (financieel) maatjesprojecten, omdat die bijdragen aan de kennismaking met onze waarden, cultuur en taal.

We steunen de goede uitvoering van de afspraken zoals die zijn verwoord in de medio 2017 opgestelde integrale nota Inburgering en Integratie in de DAL gemeenten.

Hoofdstuk 4: Gezin, jeugd en onderwijs

Waar staat de ChristenUnie voor?

Kinderen en jongeren zijn de toekomst. De gemeente Delfzijl moet daarom inzetten op veilige gezinnen, veilige scholen en veilige buurten. De ChristenUnie wil dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, die zoveel mogelijk dicht bij huis en school kunnen krijgen en dat de zorg past bij de identiteit van het gezin.

Ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk voor hun kinderen. Wij zijn voorstander voor bijzonder onderwijs. Het is uniek en zorgt ervoor dat alle kinderen naar een school kunnen die past bij de levensovertuiging en onderwijsvisie van de ouders. Scholen die deel uitmaken van het bijzonder onderwijs zijn niet van de overheid maar van de samenleving. Ouderbetrokkenheid wordt zo versterkt, de invloed van de overheid neemt af.

4.1 Zorg voor kinderen en jongeren

Investeren in gezinnen

Het is hoog tijd om meer aandacht te besteden aan sterke en liefdevolle gezinnen. De ChristenUnie wil dat stellen met kinderen, tools aangereikt krijgen om te kunnen bouwen aan hun relatie en aan het ouderschap. Zo moet de geboortezorg niet alleen gericht zijn op de lichamelijke voorbereiding op de komst van een kindje, maar ook op de mentale voorbereiding. Onderzoek laat zien dat voorlichting en begeleiding positief werken tegen stress in de relatie. Een kind is het beste af als de ouders het samen goed hebben. Daarom willen we ouders ondersteunen door ouderschaps cursussen via consultatiebureaus aan te bieden.

De afgelopen decennia is het aantal echtscheidingen en verbroken relaties fors toegenomen. Voor kinderen is een (v)echtscheiding van hun ouders vaak bijzonder ingrijpend. Daarom willen we dat de gemeente met professionals preventief (v)echtscheidingbeleid ontwikkelt, gericht op het versterken van relaties en het bieden van tijdig hulp als een scheiding onvermijdelijk lijkt. Doel moet zijn om kinderen in hun kwetsbare positie te beschermen en veel relatieleed voor ouders te voorkomen. Daarnaast willen we meer aandacht in de prenatale voorlichting voor psychosociale aspecten en veranderingen in de relatie als gevolg van het vader- en moederschap.

Effectieve ondersteuning

Om de transformatie van jeugdzorg te laten slagen zal er verder ingezet gaan worden op preventie en vroegsignalering, zodat kinderen eerder worden ondersteund en geholpen. Want ouders en kinderen zijn erbij gebaat als op het juiste moment de juiste zorg beschikbaar is. Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor alle kinderen en ouders die ondersteuning nodig hebben. Om snel hulp te kunnen aanbieden is het belangrijk om de zorg dichtbij plekken te organiseren waar kinderen verblijven. Dit kan door het onderwijs samen met jeugdzorg arrangementen te laten ontwikkelen of de jeugdzorg op scholen spreekuren te geven. De ChristenUnie wil extra investeren in pleeggezinnen, gezinshuizen en steungezinnen om het aantal uithuisplaatsingen en opvang in instellingen terug te dringen en zwaardere

hulpverleningstrajecten te voorkomen.

- + Multi-probleemgezinnen zijn gebaat bij een integrale aanpak waarin betrokken hulpverleningsinstanties nauw samenwerken en daarbij is de aanpak één gezin, één plan, één coördinator belangrijk;
- + Jongeren die mantelzorger zijn worden optimaal ondersteund vanuit de WMO, zodat zij gewoon naar school kunnen gaan en vrije tijd hebben;
- + De gemeente biedt tienermoeders ondersteuning, zorg en begeleiding;
- + Om gezondheidsproblemen tegen te gaan en het (sociaal) welzijn te bevorderen, zorgt de gemeente ervoor dat ieder kind de mogelijkheid krijgt om te sporten;
- + De gemeente bevordert voorlichting over digiveiligheid op scholen en aan ouders. Om kinderen bewust en veilig leren omgaan met internet en sociale media;
- + De gemeente zorgt, samen met de zorgpartners, voor continuïteit van zorg en ondersteuning als jongeren in de jeugdzorg 18 jaar worden.

Kindermishandeling en Huiselijk geweld

Kinderen moeten beschermd tegen kindermishandeling. Daarom is het belangrijk dat er extra wordt ingezet op het voorkomen, signaleren en stoppen van kindermishandeling. De ChristenUnie is voor de zogeheten kindcheck, waarbij organisaties eenzelfde formulieren gebruiken. Veilig Thuis moet laagdrempelig bereikbaar blijven en bekend zijn bij alle inwoners. Voor slachtoffers van huiselijk geweld moet er passende, hulp en/of een veilige opvang zijn. Opvang het liefst op een plek waar alle hulp onder een dak geboden kan worden. De registratie bij Veilig Thuis en bij de politie moet zo zijn, dat het duidelijk is welke vorm van huiselijk geweld er speelt. Zo kan er snel passende handhaving en zorg ingezet worden.

- + Al bij de zwangerschap vindt er een zogeheten Kindcheck / screening plaats op hoog risicosituaties;
- + Consultatiebureaus (CJG/JGZ) bieden begeleiding in het omgaan met huilgedrag van baby's;
- + De gemeente zet zich in voor een aanpak kindermishandeling waarin aandacht is voor preventie en voor het versterken van de interactie tussen kind, verloskunde, onderwijs, wijkteam en Veilig Thuis.

4.2 Onderwijs

Voor kinderen en jongeren is het onderwijs een belangrijke plek. Het is een plek waar ze zich cognitief en sociaal ontwikkelen en waar ze andere kinderen en jongeren ontmoeten. De ChristenUnie is voor de vrijheid van onderwijs. Ouders moeten, vanuit hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen, kunnen kiezen voor een school die aansluit bij de eigen waarden, identiteit en idealen. De gemeente moet de diversiteit van scholen op levensbeschouwelijke en pedagogische gronden respecteren.

Al het onderwijs is bijzonder. De ouders gaan over het beleid op de scholen. De gemeente en het onderwijs delen wel de maatschappelijke opdracht om kinderen en jongeren zich optimaal te laten ontwikkelen. In gemeente Delfzijl biedt het onderwijs gelijke kansen voor alle

leerlingen, onafhankelijk van de wijk waarin een school staat of van de financiële situatie van ouders.

Voortbestaan scholen

In het rapport van de Onderwijsraad van 2013 adviseert deze om de minimum opheffingsnorm in het primair onderwijs op 100 leerlingen te stellen. Scholen in het bijzonder onderwijs kunnen hierdoor worden aangetast in hun identiteit. **De ChristenUnie streeft naar het in stand houden van hun identiteit en ziet een rol weggelegd voor de medezeggenschapsraad. Wij vinden overigens dat kleine scholen zoveel mogelijk moeten worden beschermd.**

In onze gemeente kiezen schoolbesturen in toenemende mate voor Integrale Kindcentra. Dit biedt aan de ene kant kansen om kinderen vanaf heel jong een doorlopende leerlijn aan te bieden. Tegelijk mag lokale of regionale samenwerking geen inbreuk vormen op de autonomie van besturen en de identiteit van de scholen. Vrijheid van onderwijs vraagt een terughoudende overheid. Samenwerking is goed, samenwerking afdwingen niet.

Jeugd en arbeidsmarkt

De arbeidsmarktregio 'Werk In Zicht' heeft afspraken gemaakt over de samenwerking tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Het blijft belangrijk om in te zetten op voldoende stageplekken voor leerlingen. In het kader van de eis voor 'Sociaal Return Of Investment' zorgt de gemeente voor voldoende plekken voor vmbo- en mbo-leerlingen. Daarnaast komt er extra begeleiding voor overbelaste jongeren die - door een complexe thuissituatie - niet of weinig naar school gaan.

Leerlingen vervoer

Wij zijn voor het behoud van de vergoeding van het leerlingenvervoer voor ouders die hun kinderen naar een school van hun keuze sturen. Hiermee bevorderen we dat voor minder draagkrachtige ouders de keuzevrijheid in het onderwijs aanwezig is.

- ⊕ Stimuleer een divers aanbod aan voor- en vroeg schoolse educatie, dat aansluit bij de levensvisie;
- ⊕ Vanuit oogpunt van minder accommodaties stimuleren wij de samenwerking tussen scholen en andere instanties die betrokken zijn bij de zorg voor jongeren (CJG, jeugdzorg);
- ⊕ Stimuleer een integraal gezinsaanpak;
- ⊕ Analfabetisme en laaggeletterdheid zijn een onderschat probleem. De gemeente moet beleid voeren om personen te (laten) helpen bij het leren lezen en schrijven. Dit kan veel leed, armoede en uitsluiting voorkomen.

Hoofdstuk 5: Werk en Inkomen

Waar staat de ChristenUnie voor?

Het hebben van werk is belangrijk. Ons werk is de plek waar talent en verantwoordelijkheid tot hun recht komen. Helaas telt gemeente Delfzijl momenteel ongeveer 950 mensen in de Bijstand en 450 mensen die vallen onder de Werkloosheidswet. Ondanks de aantrekkende economie, is het voor hen niet altijd gemakkelijk om aan een baan te komen. Er zijn daarnaast teveel mensen die ondanks een baan dicht bij of onder de armoedegrens leven.

We leven in één van de rijkste landen ter wereld, maar ook in Nederland is armoede en lukt het niet iedereen het hoofd boven water te houden. De ChristenUnie vindt dat niemand in gemeente Delfzijl aan zijn of haar lot mag worden overgelaten.

Dit vraagt niet alleen om een goede manier van omgaan met de sociale zekerheid, maar vooral om het scheppen van randvoorwaarden waarbinnen mensen zelf aan perspectief kunnen werken. De ChristenUnie wil daarom experimenten met een innovatieve aanpak, zoals de zogeheten sociale coöperaties, regelluwe zones en vormen van regelarme bijstand.

Aan het werk

De gemeente stimuleert het bedrijfsleven om zich samen met het (beroeps)onderwijs actief in te zetten voor een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt op zowel de korte en middellange termijn.

Voor mensen met beperkingen moet het vanzelfsprekend zijn dat ook zij de mogelijkheid krijgen om hun talenten in te zetten, of dat nou betaald, of via vrijwilligerswerk is. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld en stimuleert bedrijven hier ook actief in.

- + Er moeten mee mensen aan het werk komen. Onze inzet is om minimaal onder het gemiddelde werkloosheidspercentage in Nederland uit te komen;
- + De gemeente neemt, in samenwerking met bedrijfsleven, verantwoordelijkheid voor voldoende participatiebanen;
- + De gemeente zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar kwalitatief goede en voldoende beschutte werkplekken;
- + Als de gemeente helpt, mag een tegenprestatie worden verwacht. Daarbij is het belangrijk dat zoveel mogelijk wordt ingezet op de eigen kennis en talenten van mensen;
- + Omdat het belangrijk is dat mensen gaan bewegen en eventueel een taak op zich nemen, krijgen sportverenigingen een rol bij integratie;
- + De gemeente zet zich extra in om mensen met psychische klachten aan het (vrijwilligers-)werk te krijgen. De Sociaal Makelaar moet in Delfzijl blijven;
- + In gemeente Delfzijl komt een experiment met regelarme bijstand binnen de grenzen van de wet;
- + In de gemeente Delfzijl komt er maximale ruimte voor alternatieve re-integratietrajecten, bijvoorbeeld door het instellen van regelluwe zones en door het mogelijk te maken een eigen bedrijfje of onderneming te starten met behoud van

uitkering. Een voorbeeld hiervan is het al lopende project www.move2Socialnoordgroningen.nl

Armoede en preventie

Ook in Nederland is er sprake van armoede. In Nederland leven ruim 400.000 kinderen in armoede. In de gemeente Delfzijl wonen ongeveer 800 kinderen in een gezin met een inkomen tot 120% van het Sociaal Minimum. Armoede leidt vaak tot sociale problemen, slechtere schoolprestaties en levert veel stress op.

Omdat voorkomen nog altijd beter is dan genezen moet maximaal worden ingezet op preventie en vroegsignalering. Gezinnen met kinderen verdienen hierbij extra aandacht. Een vicieuze cirkel van achterstand, waarbij armoede van generatie op generatie over gaat moet zoveel mogelijk worden doorbroken. Vanzelfsprekend blijft de gemeente de Voedselbank (financieel) ondersteunen.

Schulden

De schuldenproblematiek neemt langzaam in omvang toe. Het hebben van schulden levert veel stress op en leidt vaak tot geestelijke en lichamelijke klachten. De aanpak van schulden heeft dus haast. In onze gemeente speelt de Volkskredietbank Noordoost Nederland een belangrijke rol in het helpen van mensen die financieel in problemen zijn geraakt. Die aanpak moet goed geborgd blijven. Maar er is meer nodig. Momenteel bieden Stichting Welzijn & Dienstverlening (het Administratie-spreekuur) en Humanitas hulp om de administraties van cliënten weer orde te krijgen. Maar dat is niet genoeg. De ChristenUnie wil mensen die financieel in problemen (dreigen / zijn) gekomen zo vroeg mogelijk helpen. De schulden zijn dan minder hoog en de problemen gemakkelijker op te lossen. Daarom willen we een preventieve, integrale aanpak ontwikkelen, dicht bij de inwoner, op dorps- en wijkniveau.

- ⊕ Er moet doelgerichte en laagdrempelige voorlichting over geld en Budgetbeheer aangeboden worden op ontmoetingsplekken in de wijken;
- ⊕ O.a. scholen en sportverenigingen wordt gevraagd alert te zijn op signalen van armoede bij kinderen en deze te melden bij het Sociaal Plein Delfzijl (en/of Werkplein Fivelingo, St Leergeld, Sportfonds, Cultuurfonds);
- ⊕ Bij regelingen voor minima moet de gemeente rekening houden met de groep die qua inkomen net boven de bijstandsnorm zit;
- ⊕ Er komt samenwerking met woningbouwcorporaties en energiemaatschappijen voor het maken van afspraken om mensen niet in betalingsnood te laten komen.

Hoofdstuk 6: Kunst, cultuur en sport

Waar staat de ChristenUnie voor?

Cultuur vormt de ziel van de stad of het dorp. In cultuur wordt de historie van de gemeente en de manier van samenleven van mensen weerspiegeld. In de cultuursector werken professionals en amateurs samen aan het mooier maken van onze samenleving. In cultuur vinden mensen ontspanning en betekenis. Cultuur draagt bij aan een juiste balans tussen in- en ontspanning. De ChristenUnie ziet meerwaarde van groepen mensen die gezamenlijk hun vrije tijd besteden en zet daarom in op het ondersteunen van verenigingen rondom cultuur. Daarbij vindt de ChristenUnie het belangrijk dat kinderen zich leren uitdrukken in muziek, dans en creativiteit. Dat draagt bij aan de individuele ontwikkeling van kinderen en jongeren en daarmee aan een krachtige en creatieve samenleving. De inzet van de gemeente dient gericht op het stimuleren van deelname, kennismaking en aansluiting van cultuur op het onderwijs aan kinderen en jongeren. De ChristenUnie pleit voor cultuur en sport in de breedte; bereikbaar en betaalbaar voor iedereen.

- + De gemeente Delfzijl ondersteunt het Cultuurfonds met een financiële bijdrage, zodat kinderen uit arme gezinnen korting krijgen op het deelnemen aan muzieklessen;
- + De gemeente stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele voorzieningen, zoals de stichting IVAK.

Monumentenbeleid en musea

Cultuur legt de verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Het bewaren en beschermen van objecten, gebouwen, monumenten, documenten en gegevens uit de al dan niet lange lokale en regionale geschiedenis vindt zorgvuldig plaats. Eventueel wordt hiervoor ondersteuning gegeven aan musea en archieven, vanuit het cultuurhistorisch belang.

Kerken zijn als religieus erfgoed vaak beeldbepalend en drager van onze culturele identiteit. De komende jaren zullen meer kerkgebouwen hun functie verliezen. Ze komen leeg te staan of kampen met achterstallig onderhoud. De ChristenUnie wil daarom dat er lokaal zicht is op het aantal kerken en de staat ervan. Vooral ook om kansen voor herbestemming niet te missen en samen met de provincie op tijd in te zetten op behoud van het religieus erfgoed. Maar niet tot elke prijs. Soms is saneren of het zoeken van een andere bestemming beter.

Bibliotheken / Cultuurcentrum

Bibliotheken zijn van belang voor het leesonderwijs aan onze kinderen, het bestrijden van laaggeletterdheid en bieden alle inwoners leesplezier en toegang tot informatie (ook digitaal). We willen de centrale bibliotheek in Delfzijl behouden. Deze gaat wat ons betreft deel uitmaken van een cultuurcentrum, in combinatie met Theater De Molenberg en het IVAK. Daarnaast willen we de bibliotheekvoorzieningen in scholen in de centrumdorpen Wagenborgen en Spijk behouden.

Gebouwen en sportvelden

Het beleid gericht op sport, cultuur en recreatie richt zich vooral op stimulering van deelname, ondersteuning en faciliteren van verenigingen en initiatieven. Er is de laatste jaren veel geïnvesteerd in concentratie en vernieuwing van sportgebouwen, -velden en -voorzieningen. We willen dit hoge niveau voor de toekomst behouden door te zorgen voor voldoende onderhoud.

Sportstimulering

Sporten is niet alleen gezond en leuk maar sport bindt ook samen. Sportstimulering en specifiek het betrekken van bijvoorbeeld: minima, ouderen, mensen met een beperking of met afstand tot de arbeidsmarkt en statushouders is daarom een speerpunt. De ChristenUnie pleit voor open clubs met een sterke verbinding tussen het sociale en het gezondheidsdomein. Het creëren of uitbreiden van fiets-, vaar-, wandel-, nordic walking en/of hardlooperoutes is een doeltreffende en kostenvriendelijke manier om zowel bebouwde als natuurlijke omgeving voor recreatie en beweging toegankelijk te maken.

- ⊕ De gemeente geeft ruime aandacht aan voorlichting aan minima zodat regelingen optimaal benut worden om sport- en cultuurdeelname mogelijk te maken;
- ⊕ De gemeente gaat onderzoeken of het mogelijk is om in dorpen en wijken, naast kinderspeeltoestellen, te kiezen voor publieke fitnessapparaten;
- ⊕ Alcohol, roken en sport gaan niet samen. Het alcoholgebruik in sportkantines tijdens en aansluitend aan sportactiviteiten wordt ontmoedigd;
- ⊕ De gemeente bepleit bij de verenigingen dat roken 'langs de lijn' niet meer wordt toegestaan;
- ⊕ Elk kind in gemeente Delfzijl heeft aan het einde van de basisschoolleeftijd het zwemdiploma A-B.

Hoofdstuk 7: Economie

Waar staat de ChristenUnie voor?

De gemeente speelt, samen met kennisinstellingen, het bedrijfsleven en andere overheden, een belangrijke rol in de versterking van de regionale arbeidsmarkt en de (regionale) circulaire economie. Een sterke economie is een randvoorwaarde en een middel om andere doelen te realiseren. De economie draait niet alleen om groei en consumeren, maar ook om de kwaliteit van leven. Een economie is volgens de ChristenUnie pas gezond als iedereen een kans krijgt en verantwoordelijkheid neemt, er coöperatieve relaties ontstaan, als werken en vrije tijd in balans zijn, als groei groen is en grenzen kent. Het MKB is onmisbaar voor werkgelegenheid, de lokale economie, voor ontwikkelingen van producten en voor de leefbaarheid.

Daarnaast wil de ChristenUnie maximale inzet voor en uitbreiding van de bedrijvigheid op het Chemiepark Delfzijl en de grote bedrijven eromheen. Stimuleren daar geeft aan het MKB een boost. Van belang is dan ook dat mensen hier gaan wonen en niet op 30 tot 50 km afstand!

Duurzame werkgelegenheid

We willen blijven investeren in goede (digitale) infrastructuur en goede bereikbaarheid. Daarbij hoort goede voorwaarden scheppen om (maatschappelijk) verantwoord ondernemerschap te stimuleren. De gemeente stelt zich op als een partner voor ondernemers.

Alle inzet is gericht op het aantrekken van (duurzame) werkgelegenheid. De aandacht blijft daarbij gericht op goede samenwerking tussen gemeente, provincie en omliggende gemeenten, bijvoorbeeld via Werk In Zicht.

De ChristenUnie wil meer mensen duurzaam aan het werk krijgen. We willen op z'n minst uitkomen op het gemiddelde werkloosheidspercentage in Nederland, dat lager is dan in de gemeente Delfzijl.

Sociale ondernemers krijgen een grotere kans bij aanbestedingen en overheidsinkoop. Dat wil de ChristenUnie stimuleren door hen in staat te stellen goed in te kunnen schrijven. Bij alle aanbestedingen is daarom social return een eis. Het MKB moet eerlijk toegang krijgen tot gemeentelijke aanbestedingen. ZZP-ers worden begeleid en praktisch ondersteund, bijvoorbeeld door de beschikbaarheid van goed en snel internet door de hele gemeente te bevorderen, één gemeentelijk aanspreekpunt voor ondernemers (Economic Bureau Eemsdelta) en flex-plekken in het gemeentehuis openstellen voor start-ups.

Bloeiend centrum

Het behoud van een robuuste kern in het centrum van Delfzijl is van groot belang. Het ingezette beleid in het kernwinkelgebied en de herstructurering van het centrum moet een vervolg krijgen met het realiseren van de Woon-service-zone. Verdere planvorming is nodig om de zuidelijke hoek (Oude Schans / Burg. Buiskoolplein) en de Nieuweweg op te knappen.

Ook willen we graag meer variëteit in het aanbod van winkelvoorzieningen. Dit om het bestaande aanbod te versterken, maar ook om de aantrekkelijkheid te vergroten. Naast de landelijke ketens, ook typische Groningse kwaliteitszaken stimuleren zich in onze gemeente te vestigen. Op die manier hopen we beter aan te sluiten bij de behoeften en wensen van

huidige en toekomstige bezoekers. We willen hiermee de aantrekkelijkheid vergroten, het aantal bezoekers consolideren en nieuwe bezoekers voor Delfzijl te interesseren.

Verder willen we de voorzieningen in de dorpen zoveel mogelijk bewaren, vooral in de kerndorpen Spijk en Wagenbrgen. Daarbij is het belangrijk om zoveel moeilijk voorzieningen te combineren (detailhandel, bibliotheek, dorps huis).

Recreatie en toerisme

We willen het verblijf in onze gemeente voor inwoners en bezoekers zo aantrekkelijk mogelijk maken en het ontmoeten en genieten stimuleren. De prachtige natuur en landschappen in en rond de dorpen vormen de toeristische aantrekkingskracht.

De ChristenUnie wil dat de gemeente kansen en initiatieven stimuleert om een meer uitdagend programma van activiteiten en evenementen te ontwikkelen. We willen meer belevingswaarde bieden om dagtoeristen langer vast te houden en het aantal verblijfstoeristen te verhogen.

Ook willen we de jaarlijks terugkerende evenementen koesteren en blijven stimuleren om meer bezoekers te trekken. De toeristisch-recreatieve sector is van groot belang voor onze economie want deze sector leidt tot werkgelegenheid en draagt bij aan de leefbaarheid.

Om de leefbaarheid te vergroten en de belevingswaarde te optimaliseren, willen we graag een digitaal systeem, dat gemakkelijk door toeristen is te gebruiken. Daarmee willen we de kennis en het gebruik bevorderen van bijvoorbeeld: recreatieve fiets- en wandelpaden, historische en monumentale gebouwen en vaarwegen. Op die manier kunnen toeristen en bezoekers genieten van de grote diversiteit aan cultuur, landschappen en natuur.

Koopzondagen

Onze gemeente heeft er voor gekozen om het aantal koopzondagen vrij te laten. Wij zien dat als een ongewenste stap richting een 24-uurs economie. Zo'n economie heeft tot gevolg dat er te weinig sprake is van gezamenlijke rustmomenten. Een collectieve rustdag komt de samenleving ten goede. Vanuit onze christelijke levensovertuiging is de zondag de daarvoor aangewezen dag. In alle gevallen moet voorkomen worden dat winkeliers gedwongen worden op zondagen open te zijn.

Gezonde agrarische sector

Landbouwers werken aan goed en gezond voedsel en hebben een nauwe verbondenheid met de schepping. De ChristenUnie is trots op onze agrarische sector en heeft hart voor boeren en tuinders. Een toekomstbestendige agrarische sector geeft een gezonde economische basis, is innovatief, gaat zorgvuldig om met bodem, grondstoffen en energie en produceert in balans met dier en leefomgeving. Jonge boeren en tuinders verdienen een goede toekomst.

De ChristenUnie vindt dat landbouwbedrijven zich primair moeten richten op de agrarische sector, op het in stand houden van het agrarisch gebied. Ondergeschikt daaraan krijgen landbouwbedrijven ruimhartig de mogelijkheid nevenactiviteiten uit te voeren zoals bijvoorbeeld landschapsonderhoud, toerisme en zorgboerderijen.

Hoofdstuk 8: Energie, klimaat en milieu

Waar staat de ChristenUnie voor?

Wij hebben de taak om zorgvuldig om te gaan met de schepping. Vervuiling van de lucht, verspilling van materialen en uitputting van hulpbronnen vormen een grote bedreiging voor de leefbaarheid, veiligheid en gezondheid. De ChristenUnie zet daarom in op een snelle en volledige energietransitie binnen één generatie. Er is geen tijd te verliezen. Een schone en circulaire economie levert veel op voor ons en voor volgende generaties: een gezondere lucht, een beter klimaat en een sterkere economie. De gemeente heeft hierin een belangrijke rol.

Wij willen zo snel mogelijk af van olie, gas en kolen en ruim baan maken voor schone energie. Energiebesparing in de industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit wordt topprioriteit. Auto's zonder uitstoot en energieneutrale huizen worden de norm. Wij kiezen voor de bescherming van waardevolle natuur en een verantwoorde omgang met ruimte en landschap in Nederland.

8.1 Energieke gemeente

We willen graag een energievoorziening die duurzamer is voor de leefomgeving. Om dat te stimuleren willen we samen met bedrijven kennis over energiebesparing ontsluiten voor inwoners. Daarnaast willen we een educatie-programma, parallel aan de energie-transitie, om het draagvlak voor meer duurzaamheid te stimuleren. Een mogelijk middel hiervoor is een onafhankelijk energieloket of werkgroep. De taken hiervoor zijn: stimuleren van debat; voorlichting over energievraagstukken en milieu.

Windparken

Het industriële karakter van onze gemeente brengt mee dat Delfzijl een zeer geschikte locatie is voor windparken. In de afgelopen periode zijn verschillende windparken tot ontwikkeling gekomen. Andere staan in de planning om te bouwen. Daar staat tegenover dat de leefbaarheid door verdere uitbreiding van het aantal molens onder druk kan komen te staan. Daarom is de ChristenUnie zeer terughoudend om in onze gemeente nieuwe windparken te ontwikkelen.

Zon

Het wordt tijd dat de grote lege daken van gebouwcomplexen en woningen gevuld gaan worden met zonnepanelen. De gemeente zet zich in om energiecoöperaties te starten, zodat bewoners samen met private partijen met elkaar kunnen investeren in zonne-energie. De uitbreiding van zonne-energie-parken gebeurt bij voorkeur in industriegebieden. Er moet geen onnodige landschapsvervuiling ontstaan op plekken zoals woongebieden en agrarische land.

Afscheid nemen van gas

Inmiddels is de aansluitplicht voor gas op woningen verdwenen. De doelstelling is dat Nederland in 2050 geen aardgas meer gebruikt. Dit betekent nogal wat voor een huiseigenaar. Wij willen inwoners ondersteunen door de gemeente arrangementen te laten ontwikkelen en inwoners via één loket van alle financiële en technische informatie te voorzien.

Gasgebruik is niet meer duurzaam. Voor het verwarmen van (nieuwe) huizen en gebouwen zijn verschillende alternatieven beschikbaar: onder meer warmte koudeopslag (WKO), stadswarmte en lucht / water-warmtepomp. Deze alternatieven zijn duurzamer, en in veel gevallen op de lange termijn kosteneffectief. Daarom geldt voor nieuwbouw: geen

gasaansluiting tenzij er écht geen reëel alternatief mogelijk is. De gemeente ontwikkelt een revolverend (uitgeleende geld komt weer terug voor nieuwe leningen) fonds - waar mogelijk met de provincie en andere investeerders - om (grootschalige) toepassing van alternatieve energie toepasbaar te maken.

Onderdeel van het nationale plan energietransitie is ook een samenhangende visie op de ruimte voor duurzame energieopwekking. Geen wildgroei, maar zorgvuldige planning met participatie van onderop. De gemeente formuleert daarom in de komende periode haar eigen visie op het energielandschap in de gemeente Delfzijl.

Energiebesparing industrie

De lokale industrie wordt uitgedaagd om met elkaar een energiebesparingsconvenant te sluiten. Door samen te werken, brengen bedrijven elkaar tot ideeën, en zetten ze extra stappen om energie-efficiënt te worden.

Energieopslag: Buurtbatterij

Zodra de Salderingsregeling wordt stopgezet, wordt het voor bezitters van zonnepanelen interessant om energie op te slaan in batterijen. Momenteel worden in Nederland de eerste experimenten gedaan met zogenaamde Buurtbatterijen. Dit zijn gedeelde batterijen waar je als wijk gebruik van kunt maken. De gemeente zal met de netbeheerder in gesprek gaan om te onderzoeken of en waar buurtbatterijen een waardevolle inpassing kunnen krijgen.

- + Duurzaamheid pakt de gemeente Delfzijl integraal aan: het onderwerp wordt in ieder beleidsstuk waar het relevant is, meegenomen;
- + In de verkeers- en vervoersplannen wordt CO₂-emissiereductie integraal opgenomen. Daarbij wordt aandacht besteed aan alternatieven voor de auto, het stimuleren van gebruik van openbaar vervoer en fietsverkeer. (In regio's waar er weinig alternatieven voor de auto zijn, zetten we in op het stimuleren en faciliteren van carpoolen);
- + De gemeente ontwikkelt samen met de provincie een strategie om de energietransitie vorm te geven;
- + Coöperaties rondom duurzaamheid/milieu van inwoners en/of bedrijven worden aangemoedigd;
- + Een inwoner moet op 1 plek terecht kunnen voor zowel technische als financiële arrangementen om zijn eigen woning aan te passen aan de toekomst. Bij het financiële arrangement kan de gemeente een rol spelen door te zorgen voor een fonds waaruit geleend kan worden;
- + In de komende raadsperiode wordt het gemeentelijke inkoopbeleid volledig duurzaam en eerlijk: 100% schone energie uit Nederland en producten die voldoen aan de regels van eerlijke handel;
- + LED-verlichting is de norm bij openbare straatverlichting;
- + De ChristenUnie gaat voor een zuiniger en schoner wagenpark van de gemeente Delfzijl;
- + De ChristenUnie wil versneld onafhankelijk zijn van aardgas, ten minste voor 2040;
- + Met woningcorporaties wordt afgesproken dat alle sociale huurwoningen in 2030 energieneutraal (nul-op-de-meter) zijn.

8.2 Afvalinzameling

De normen voor afvalscheiding worden steeds strenger. In 2020 mag er nog 100 kilo restafval per persoon per jaar zijn. In afval zitten waardevolle grondstoffen die niet verloren mogen gaan. Beter kunnen we afval daarom zien als grondstof. De ChristenUnie vindt dat er voor lastig te verwerken afvalstromen een passende oplossing moet worden geboden. Er komt een plan om het nieuwe afvalbeleid vorm te geven.

Groene gemeente

Het is belangrijk om te weten waar ons eten vandaan komt. Daarbij is een betere verbinding tussen stad en platteland van belang. Stadslandbouw is daarom een goed idee. Het verlevendigt de stad, brengt onze voedselproductie dichterbij huis en maakt de openbare ruimte groener en leefbaarder. De gemeente geeft aan welke gronden er geschikt zijn om (tijdelijk) een stadsakker te beginnen. Mooie voorbeelden zijn er al in onze gemeente, zoals de volkstuinen en het project 'Groen voor Rood' in Noord (volkstuinen, inzaaien met bijenvriendelijk bloemenmengsel).

Hergebruik

Steeds meer is niet het bezit maar het gebruik van goederen als trend in de samenleving te zien. Dit kan een goede bijdrage geven aan de duurzaamheid van allerlei gebruiksvoorwerpen. De ChristenUnie wil dat is de komende raadsperiode ondersteunen. Daarbij willen we ook actief het Hergebruik in het algemeen stimuleren, alsook hergebruik van kleding. Naast duurzaamheid is dit ook belangrijk voor mensen met een smalle beurs.

8.3 Toekomstbestendig waterbeheer

'Leven met water' is een thema dat ook de gemeente raakt. Door de toename van versteende gebieden (woonwijken, parkeer- en bedrijventerreinen) en de toename van extreme buien, ontstaat toenemende maatschappelijke en financiële schade. De extremen manifesteren zich ook in lange droge, hete periodes.

Het is noodzakelijk dat de gemeente een strategie ontwikkelt hoe zij hier mee omgaat en hoe de verwachte schade beperkt kan worden. Een goede samenwerking met de waterschappen is hierin onontbeerlijk. Er moet een plan komen waarin de gemeente en het waterschap het watersysteem als 1 systeem beschouwt, los van de verschillende verantwoordelijkheden. In dit plan komen de benodigde maatregelen te staan en wie daar voor aan de lat staat.

Waterschappen kunnen meer binnenstedelijk investeren dan ze tot nu toe doen, immers het merendeel van hun inkomsten komt uit de bebouwde omgeving. Vervolgens kan met dit plan de samenwerking worden gezocht met de provincie en het deltaprogramma, om de noodzakelijke financiering van de projecten rond te krijgen.

- ⊕ Er komt de komende raadsperiode een klimaatadaptatieplan, bij voorkeur samen met waterschappen en corporaties te ontwikkelen;
- ⊕ De gemeente stimuleert de aanleg van groene daken en geeft zelf het goede voorbeeld. Daarmee werken we in gemeente Delfzijl aan meerdere doelstellingen tegelijk: waterberging, verkoeling, biodiversiteit en zonnepanelen leveren meer rendement.

Hoofdstuk 9: Wonen en ruimte

Waar staat de ChristenUnie voor?

Een goed en betaalbaar huis in een mooi dorp of prettige wijk, dat is voor ons allemaal belangrijk. De beschikbaarheid van de juiste woningen is helaas niet vanzelfsprekend. Het ruimtelijk beleid moet mede ten dienste staan van de opdracht aan de mensen om als rentmeester de aarde op een verantwoorde wijze te ontwikkelen en te beheren. De gemeente heeft hierin een belangrijke regierol. Ecologische, economische en demografische ontwikkelingen maken het mogelijk en noodzakelijk dat er een omslag komt: van sloop en nieuwbouw naar hergebruik, van het bebouwen van de open ruimte naar hergebruik en herstructurering van al bebouwde gebieden.

9.1 Wonen

De woningmarkt heeft het moeilijk gehad en komt maar traag uit het dal. Zo is het in onze regio nog steeds moeilijk een huis te verkopen en om een passende woning te kopen of te huren. Het huisvestingsbeleid van onze gemeente moet aansluiten bij de huidige vraag en ontwikkelingen, bijvoorbeeld als het gaat om wonen en zorg.

Aardbevingen

In onze gemeente is sprake van een bijzondere situatie rond de thema's aardbevingen en krimp. De verwachting is dat deze situatie de komende jaren niet zal veranderen. Wij willen samen met inwoners hierop inspelen, door hen hierbij actief te betrekken.

De gemeente moet bevorderen dat het Versterkingsprogramma rond aardbevingen sneller en efficiënter tot uitvoering gaat komen. Het is van belang dat er snel duidelijkheid komt voor inwoners. Mensen hebben nu het gevoel 'op slot' te zitten in hun huis en weten niet of het rendabel is om te investeren. Terwille van meer perspectief moet sneller worden gehandeld.

De ChristenUnie wil dat naast de primair verantwoordelijken (NAM, Rijk en provincie) de gemeente actief inwoners blijft ondersteunen bij zaken, die te maken hebben met aardbevingen als gevolg van gaswinning.

Ook is van groot belang dat het Groningse karakter van woningen, buurten, gebouwen en monumentale panden wordt geborgd. Het aanzien van de gemeente of de regio mag niet negatief worden aangetast door goedkope bouw en uitstraling.

De ChristenUnie wil dat onze gemeente de hier opererende woningcorporaties de ruimte geeft om innovatief, vraaggericht en toekomstbestendig te bouwen, maar ook in te spelen op krimp. Dit binnen duidelijke kaders uit de nieuwe gemeentelijke woonvisie. Daarin moet aandacht zijn voor ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen. De komende raadsperiode moet er een plan komen hoe de bestaande woningvoorraad volledig verduurzaamd wordt. Tegelijkertijd is het goed als corporaties van de keuzes die zij maken nadrukkelijker verantwoording afleggen aan de lokale samenleving (via hun bewoners, via de gemeentelijke aansturing). De ChristenUnie streeft naar klimaat neutrale woningen en woningen die energie 'produceren'. Ook streeft ze naar de toepassing van duurzame materialen, die op verantwoorde wijze geproduceerd en kwalitatief hoogwaardig zijn. Handhaving van vergunningen door middel van het toetsen van de afgesproken duurzaamheidseisen is daarbij van cruciaal belang.

De veranderingen in o.a. de ouderenzorg vragen om een woningaanbod dat daarbij aansluit. Het moet mogelijk zijn bestaande woningen aan te passen door het aangaan van een blijverslening. Tevens moet het woningbestand worden verduurzaamd. Hiervoor zou een duurzaamheidslening afgesloten moeten kunnen worden.

De ChristenUnie zet zich in voor de realisatie van levensloopbestendige woningen en wijken, ondersteund door een goede infrastructuur (sociaal-culturele activiteiten en zorgondersteuning). De starterslening bleek een goed instrument om (door)starters op de woningmarkt net dat zetje te geven om wel een woning te kunnen kopen en zo de doorstroming te bevorderen op de huizenmarkt. Deze lening moet worden gecontinueerd. Wij willen creativiteit stimuleren om de (lokale) koopmarkt weer op gang te brengen. Mensen die in Delfzijl willen gaan wonen, moeten de mogelijkheid hebben een hun passende woning te vinden of te bouwen.

Wij steunen het beleid rond de invulling van leegstaande winkelpanden. Zo nodig worden winkelbestemmingen gewijzigd in woonbestemmingen.

9.2 Ruimte

Iedereen wenst een leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Wij pleiten daarom voor goed onderhoud van de openbare ruimte, het groen en de bestrating. Wat ons betreft mag de groenvoorziening soberder, als het maar goed onderhouden wordt, desnoods - voor zover mogelijk - door de bewoners. De bestrating moet deugdelijk en veilig zijn en geen hinderlijke kuilen bevatten.

Het afstoten van publiek groen meer prioriteit krijgen. Bijvoorbeeld door ruimere verkoop, door erfpacht of langdurige gebruiksovereenkomsten. Woningcorporaties spelen een belangrijke rol in de voorziening van goede sociale huurwoningen en de leefbaarheid van wijken. Volgens het regeerakkoord komen de corporaties onder directe aansturing van gemeenten.

Per 1 januari 2019 komt er een nieuwe wet: de Omgevingswet. Doel van deze wet is het eenvoudiger maken van de regels en meer ruimte bieden voor participatie. De nieuwe wet moet de bestaande wetten vervangen en zorgen voor een integrale en gebiedsgerichte benadering.

De inrichting van de ruimte moet aansluiten bij het eigen karakter van landschappen, dorpen en steden. Daarom is het belangrijk dat ruimtelijke beslissingen zo lokaal mogelijk worden genomen, met veel aandacht voor participatie van burgers, bedrijven en belangenorganisaties.

Hoofdstuk 10: Mobiliteit

Waar staat de ChristenUnie voor?

We kiezen voor verduurzaming van de mobiliteit, vermijden van overbodig verkeer, een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het beter met elkaar verbinden van de verschillende vervoerssoorten: auto, publiek vervoer en fiets bij het personenvervoer en sloop- en binnenvaart, spoor en weg bij het goederenvervoer. De lokale overheid heeft de verantwoordelijkheid (samen met de provincie en het Rijk) om te zorgen voor infrastructuur van een kwalitatief hoog niveau.

Fiets

De ChristenUnie wil een ambitieuze fietsagenda voor de gemeente Delfzijl. Er wordt een lokale fietsagenda ontwikkeld vanwege het toenemende belang van het (elektrische) fietsverkeer. Belangrijke thema's in deze agenda zijn: veiligheid, parkeren, fiets delen en elektrisch fietsen.

Voetgangers

Voor ouderen en andere mensen die minder mobiel zijn, worden de looproutes naar het centrum, belangrijke ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zoveel mogelijk aangepast naar hun behoeften (comfortzones, toiletten).

Openbaar vervoer

- + Bij de transformatie van het openbaar vervoer naar publiek vervoer vindt de ChristenUnie de bereikbaarheid van de (kleine) kernen een belangrijk punt. De provincie is verantwoordelijk voor het openbaar vervoer, de gemeente voor andere vormen van publiek vervoer, zoals het leerlingenvervoer. De ChristenUnie vindt dat de gemeente en haar inwoners betrokken moeten worden bij de te maken keuzes;
- + De gemeente zet zich in voor de borging van een goede verbinding van het openbaar vervoer naar het Ommelander Ziekenhuis Groningen in Scheema;
- + Bus- en treinhalthes zijn goed toegankelijk voor minder validen;
- + OV-bereikbaarheid van alle kernen. Samen met de Provincie en gebruik makend van nieuwe mobiliteitsvormen willen we werken aan een dekkende bereikbaarheid;
- + Bij aanbesteding OV zet gemeente Delfzijl in op schone bussen. We willen het waterstof initiatief - in samenwerking met chemiepark - maximaal uitbreiden tot de beschikbare capaciteit die daar is (producenten zijn de MEB en Bio-MCN);
- + Waar mogelijk worden combinaties met het doelgroepenvervoer gezocht (regiotaxi's, scholierenvervoer, WMO-vervoer);
- + OV fietsverhuur op alle OV-knooppunten;
- + Sociale veiligheid in de omgeving van haltes, stations en parkeerplaatsen wordt bevorderd;
- + Er wordt aangesloten bij digitale platforms die privaat- en publiek vervoer verbinden.